

MINISTERIO
DE IGUALDAD

SECRETARÍA DE ESTADO
DE IGUALDAD
Y CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO
CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

Resum executiu de la Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019

NIPO: 048-22-034-1

Catálogo de Publicaciones de la Administración General del Estado: <https://cpage.mpr.gob.es>

RESUM EXECUTIU DE LA MACROENQUESTA DE VIOLÈNCIA CONTRA LA DONA 2019

La Macroenquesta de Violència contra la Dona és l'**operació estadística més rellevant** que es fa a Espanya sobre aquest tipus de violència. A més, és l'única estadística oficial per a mesurar la prevalença de la violència contra la dona. Es realitza aproximadament cada 4 anys des de 1999 i està inclosa al Pla Estadístic Nacional. La Delegació del Govern contra la Violència de Gènere ha estat l'encarregada de la seva elaboració a les edicions del 2011, 2015 i 2019. La Macroenquesta 2019 és la sisena que es realitza a Espanya. El seu **objectiu principal és conèixer el percentatge de dones de 16 anys o més residents a Espanya que han patit o pateixen actualment algun tipus de violència pel fet de ser dones.**

Al any 2015, el qüestionari de la Macroenquesta es va modificar de forma rellevant en relació amb les edicions anteriors (1999, 2002, 2006, 2011). Amb aquest canvi, que va prendre principalment com a referència les Directrius per a la Producció d'Estadístiques de Violència contra la Dona elaborades per la Divisió d'Estadística de les Nacions Unides, es va buscar mesurar amb més rigor la realitat de la violència contra la dona a Espanya. **Amb la Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019, s'ha continuat aquest procés de millora de la qualitat de l'enquesta.** S'ha pres com a punt de partida el qüestionari del 2015, que ha estat ampliat per poder capturar més dimensions de la violència, **complint així el nou qüestionari amb tots els requeriments estadístics** del Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica (**Conveni d'Istanbul**) i **donant resposta a diverses mesures del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere.**

La Delegació del Govern contra la Violència de Gènere ha elaborat la metodologia, ha dissenyat el qüestionari i n'ha analitzat els resultats. Per part seva, el Centre d'Investigacions Sociològiques, com a responsable de la xarxa de camp, ha realitzat el treball de recollida (disseny de la mostra, entrevistes, codificació, depuració). La Macroenquesta està dirigida a les dones residents a Espanya de 16 anys o més. **Les entrevistes s'han fet a una mostra representativa de 9.568 dones.**

Com a **novetats principals** respecte a l'edició de 2015 cal destacar: 1) introducció d'un mòdul de preguntes per mesurar l'**assetjament sexual** i un altre mòdul per mesurar l'assetjament reiterat o **stalking**; 2) **ampliació del mòdul de violència sexual fora de la parella** per preguntar per totes les formes possibles de violència sexual, conèixer les denúncies, la petició d'ajuda formal i informal, la satisfacció amb l'ajuda rebuda, etc. (preguntes que fins ara només es feien per a la violència a la parella), i saber detalls sobre els episodis de violència sexual com les agressions en grup o el lloc de l'agressió, 3) ampliació dels ítems per mesurar la violència sexual, psicològica i econòmica a la parella, 4) noves preguntes per saber si la discapacitat, d'aquelles dones que la tenen, és conseqüència dels episodis de violència, 5) noves preguntes sobre lesions, ingrés hospitalari, baixes laborals i diverses conseqüències físiques o psicològiques de la violència.

Amb aquest treball es pretén proporcionar una visió detallada i actual de l'extensió i les formes de la violència contra la dona, així com de diversos aspectes relacionats amb aquesta.

A continuació, s'ofereix un resum breu dels PRINCIPALS RESULTATS. L'estudi amb els resultats detallats es pot descarregar de la pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. .

A. VIOLÈNCIA TOTAL: VIOLÈNCIA DE LA PARELLA, VIOLÈNCIA FÍSICA O SEXUAL DE PERSONES AMB LES QUALS NO S'HA MANTINGUT UNA RELACIÓ DE PARELLA, ASSETJAMENT SEXUAL I STALKING

En primer lloc, es mostra la xifra global de la violència que es desprèn dels resultats de l'enquesta. Cal tenir en compte que ens referim a totes les violències mesurades a l'enquesta, des d'una mirada lasciva no desitjada a una violació. Violències quotidianes que les dones experimenten, més o menys severes, però totes són formes de violència. Les dades d'aquesta macroenquesta han de servir per donar visibilitat i per desenvolupar polítiques públiques encaminades a erradicar-les.

- **1 de cada 2 dones** (57,3%) residents a Espanya de 16 anys o més han patit violència al llarg de les seves vides per ser dones. Suposen **11.688.411 dones.**

- **1 de cada 5** (19,8%) l'han patida en els **darrers 12 mesos**. Suposen **4.048.273 dones** de 16 anys o més.

Les dones joves l'experimenten més: el 71,2% de les dones de 16 a 24 anys i el 68,3% de les dones de 25 a 34 anys han patit algun tipus de violència al llarg de les seves vides davant del 42,1% de les que tenen 65 anys o més.

B. VIOLÈNCIA FÍSICA O SEXUAL DE LA PARELLA ACTUAL, DE PARELLES PASADES O DE PERSONES AMB LES QUALS NO S'HA MANTINGUT UNA RELACIÓ DE PARELLA

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el **13,7%** (2.802.914 dones) han patit **violència sexual al llarg de la vida de qualsevol persona** (parella actual, parelles passades o persones amb qui no s'ha mantingut una relació de parella), i l'**1,8%** (359.095 dones) en els darrers 12 mesos.

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el **21,5%** (4.387.480 dones) han patit **violència física al llarg de la vida per part de qualsevol persona** (parella actual, parelles passades o persones amb qui no s'ha mantingut una relació de parella), i l'**1,7%** (351.770 dones) en els darrers 12 mesos.

C. VIOLÈNCIA SEXUAL FORA DE LA PARELLA

1. Prevalences

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el 6,5% (1.322.052 dones) han patit violència sexual en algun moment de les seves vides d'alguna persona amb qui no mantenen ni han mantingut una relació de parella, i el 0,5% (103.487) en els darrers 12 mesos.

- **Un 3,4% (703.925 dones)** del total de dones de 16 anys o més han patit violència sexual a la infància (abans de complir els 15 anys).
- **Un 2,2% (453.371 dones)** del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya han estat violades alguna vegada a la seva vida.

El 74,6% de les dones que han patit una violació, també han viscut altres situacions de violència sexual.

El 13,7% de les dones que han patit algun tipus de violència sexual afirmen haver estat violades quan estaven sota els efectes de l'alcohol o les drogues. Suposen el 0,9% de les dones de 16 anys o més (181.258 dones).

2. Agressors

- El **99,6%** de les dones que han patit la violència sexual van experimentar aquesta per part **d'un agressor home**.
- El **21,6%** de les dones que han patit violència sexual fora de la parella diuen que l'**agressor** va ser un **familiar** home, el **49,0%** un **amic o conegut** home i el 39,1% diu que l'agressor va ser un home desconegut. A l'hora d'interpretar aquests resultats, cal tenir present que engloben el conjunt d'agressions sexuals, des d'una violació fins a un tocament. A la macroenquesta de l'any 2015 es va veure que el tipus d'agressor era molt diferent de les violacions¹, que en altres formes de violència sexual.

3. Freqüència de la violència sexual

¹Macroenquesta 2015: mentre que en el cas dels tocaments i formes d'agressió sexual similars el percentatge de desconeguts és superior al 50%, **en el cas de les violacions només el 18,8% han estat comeses per desconeguts**. A causa de restriccions a la longitud del qüestionari dissenyat per a la macroenquesta 2019, no s'ha pogut preguntar de manera específica per l'agressor en el cas de les violacions pel que no es disposa d'aquesta informació actualitzada, però són dades que se suposa que no varien de manera significativa en un període temporal de quatre anys. A la macroenquesta 2019, el 74,6% de les dones que han patit una violació, han viscut també altres situacions de violència sexual pel que, atenent els resultats del 2015, cal pensar que, en molts casos, citen un agressor desconegut en el cas dels tocaments i un conegut en el cas de la violació.

- El 50,4% de les dones que han patit violència sexual fora de la parella afirmen que aquesta violència ha tingut lloc només una vegada davant del **49,6%** que diuen que **ha passat més d'una vegada**. De les que responen que va tenir lloc més d'una vegada, el 41% diuen que la violència sexual tenia lloc almenys una vegada al mes.

4. Agressions col·lectives i lloc de l'agressió

- El **12,4%** de les dones que han patit violència sexual fora de la parella diuen que en alguna de les agressions sexuals **hi va participar més d'una persona**.
- El 44,2% de les dones que han patit violència sexual fora de la parella diuen que l'agressió va passar en una **casa** (18,5% a casa seva, 20,1% a casa de la persona agressora, 9,7 % a la casa d'una altra persona), el 17,8% a bars o discoteques, i el 32% diuen que va passar a zones obertes com carrers o parcs.

En el cas de les dones que han patit una violació, el percentatge de les dones que esmenten una casa com a lloc d'alguna de les agressions sexuals és significativament més gran (59,1%).

5. Denúncia

- **El 8% de les dones que han patit violència sexual fora de la parella han denunciat** alguna d'aquestes agressions a la Policia, la Guàrdia Civil o el Jutjat. Aquest percentatge puja a l'11,1% si es tenen en compte també les denúncies interposades per una altra persona o institució.
- A les dones que no han denunciat, elles mateixes, la violència sexual patida, ni a la Policia ni al jutjat, se'ls preguntava els motius per no denunciar. **El motiu més esmentat és el relatiu a “era menor, era una nena”, que és esmentat pel 35,4% de les dones**. El segueixen no concedir importància als fets (30,5%), la vergonya (25,9%), que l'agressió hagi succeït “en altres temps en què no es parlava d'aquestes coses” (22,1%) i la por de no ser creguda (20,8%).
- ❖ **En el cas de les dones que han patit una violació els motius més citats són la vergonya (40,3%) i haver estat menor quan va tenir lloc la violència sexual (40,2%)**. El 36,5% cita la por de no ser creguda i el 23,5% la por de l'agressor.

6. Buscar ajuda formal i informal com a conseqüència de la violència sexual

El 10,2% de les dones que han patit violència sexual van buscar ajuda psicològica per afrontar els fets (21,8% en el cas de les dones que han patit una violació) i el 6,5% ajuda mèdica (14,4% % en el cas de les dones que han patit una violació). La resta dels serveis són molt poc citats. El 84,1% de les víctimes de violència sexual i el 67,2% de les dones que han patit una violació no han buscat ajuda formal després dels fets.

El 39,9% de les dones que han patit violència sexual fora de la parella han explicat els fets a una amiga, el 28,3% a la seva mare, el 15,5% a un amic, el 15,2% al pare i el 14,0% a la seva germana. El 26,6% afirma que no ho va explicar a ningú. A les dones que han explicat a algú de l'entorn la violència sexual patida, se'ls preguntava per la reacció de la persona a qui els ho van explicar. En tots els casos el suport a la dona agredida és majoritari i oscil·la entre el 70% i el 93,4%. D'altra banda, a les dones que han contestat que la persona de l'entorn a qui van explicar els episodis de violència sexual fora de la parella va reaccionar donant-los suport, se'ls preguntava si aquesta persona els va aconsellar denunciar. En cap cas arriba al 50% el percentatge dels que van aconsellar denunciar (37,9% de les mares, 42,9% dels pares, 30,5% de les parelles, 20,1% de les amigues, per citar-ne alguns exemples).

7. Conseqüències de la violència sexual fora de la parella

El 16,2% de les dones que han patit violència sexual en algun moment de la seva vida d'alguna persona amb qui no mantenen ni han mantingut una relació de parella, han patit lesions físiques **com a conseqüència** d'aquesta violència en algun moment de la seva vida, percentatge que puja al **37,8% entre les dones que han patit una violació**.

- El 25,0% de les dones que han patit una violació ha tingut talls, rascades, blaus o dolors i el 18,7% lesions als genitals. Aquests percentatges contrasten amb la creença popular que una violació ha de deixar seqüeles físiques visibles.

El 53% de les dones que han patit violència sexual fora de la parella diuen que aquesta ha tingut per a elles **conseqüències psicològiques**, percentatge que puja al **78,9%** entre les víctimes de violació.

El 12,7% de les dones que han patit violència sexual han consumit alguna substància (**medicaments, alcohol o drogues**) per afrontar els fets. Aquest percentatge puja fins al **26,6% entre les víctimes de violació**.

Entre les dones que tenen una discapacitat i que han patit violència sexual fora de la parella alguna vegada a la seva vida, el 14,3% diuen que la **discapacitat** és conseqüència d'aquests episodis de violència sexual.

La violència sexual té conseqüències en la salut de les dones afectades que perduren en el temps i això fa que assisteixin amb més freqüència a diversos serveis d'atenció sanitària, encara que els episodis de violència sexual hagin succeït en el passat. Així, per exemple, el 43,7% de les dones víctimes de violència sexual i el 58,8% de les que han estat violades afirmen haver utilitzat algun servei d'urgències per algun problema o malaltia en els 12 mesos previs a les entrevistes, davant del 28,3% de les que mai han patit violència sexual. De la mateixa manera, el 22,3% de les dones víctimes de violència sexual i el 31,9% de les que han estat violades han visitat per elles mateixes un/a psicòleg/òloga, psicoterapeuta o psiquiatre en els 12 mesos previs a les entrevistes, davant del 9,7% de les que mai han patit violència sexual. El 41,6% de les dones víctimes de violència sexual i el 49,4% de les que han estat violades diuen haver-se vist obligades, en els 12 mesos previs a les entrevistes, a quedar-se algun dia al llit per motius de salut davant al 26,8% de les que mai han patit violència sexual fora de la parella.

Mentre que el 6,5%² de les dones 16 anys o més que mai han patit violència sexual, han tingut pensaments de suïcidi alguna vegada a la seva vida, el percentatge ascendeix al 27,7% entre les dones que han patit algun tipus de violència sexual fora de la parella, i arriba al 38,2% de les dones que han estat violades en algun moment de les seves vides. És a dir, les dones que han patit una violació tenen gairebé 6 vegades més risc de tenir pensaments de suïcidi que les dones que mai han patit violència sexual.

D. VIOLÈNCIA FÍSICA FORA DE LA PARELLA

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el 13,4% (2.737.358 dones) han patit violència física en algun moment de les seves vides d'alguna persona amb qui no mantenen ni han mantingut una relació de parella, i el 0,9% (177.530 dones) en els darrers 12 mesos. Un 8,7% (1.778.550 dones) han patit violència física abans de fer els 15 anys.

Els agressors més citats són el pare (23,4% de les dones que han patit violència física fora de la parella diuen que van patir agressions per part del pare) i els homes desconeguts (17,5%), seguits de la mare (16,0%). El següent vincle més esmentat és el de les companyes de classe (14,8%) i els companys de classe (11,6%).

Del total de dones de 16 anys o més que han patit violència física en algun moment de la seva vida d'alguna persona amb qui no mantenen ni han mantingut una relació de parella, el 41,2% ha patit lesions com a conseqüència d'aquesta violència en algun moment de la vida.

E. ASSETJAMENT SEXUAL

L'enquesta preguntava per una sèrie de comportaments no desitjats i amb una connotació sexual: mirades insistents o lascives, contacte físic no desitjat, exhibicionisme, enviament d'imatges o fotos sexualment explícites que li hagin fet sentir ofesa, humiliada, o intimidada a la dona, per citar-ne alguns exemples.

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el **40,4% (8.240.537 dones) han patit assetjament sexual en algun moment de les seves vides**, i el 10,2% (2.071.764) han patit aquest assetjament en els darrers 12 mesos.

² Aquest percentatge és de només el 2,9% entre les dones que mai han patit cap tipus de violència per les quals es pregunta a l'enquesta, percentatge que revela amb més claredat l'impacte de la violència en la salut de les dones.

- Un 18,5% (3.778.356) del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya han patit assetjament sexual a la infància (abans de complir els 15 anys).

El 74,9% de les dones que han patit assetjament sexual (30,3% de les dones de 16 anys o més) refereixen haver patit mirades insistents o lascives que els han fet sentir-se intimidades, i el 40,4% (suposen 17,5% de les que tenen 16 anys o més) han tingut contacte físic no desitjat com, per exemple, proximitat innecessàriament propera, tocaments de parts del seu cos o petons, per posar alguns exemples.

El 98,2% de les dones que han patit assetjament sexual el van experimentar per part d'un **agressor** home. El 73,9% de les dones que han patit assetjament sexual i han contestat a la pregunta sobre el sexe de l'agressor, diuen que l'agressor va ser un home desconegut, el 34,6% diuen que va ser un amic o conegut home i el 17,3% diu que l'agressor va ser un home de l'entorn laboral.

El **75,2%** de les dones que han patit assetjament sexual afirmen que ha tingut lloc **més d'una vegada**, davant del 24,1% que diuen que només va passar una vegada.

El 2,5% de les dones que han patit assetjament sexual ho van denunciar a la Policia, Guàrdia Civil o al jutjat i l'1,2% van acudir a un servei mèdic o d'atenció psicològica. Més habitual és explicar l'assetjament sexual a algú de l'entorn: el 40,3% de les dones que han patit assetjament sexual el van parlar amb un amic o amiga, el 19,5% amb un familiar i el 14,8% amb la parella o exparella. El 39,6% afirma que no ho va explicar a ningú.

F. STALKING O ASSETJAMENT REITERAT

L'enquesta preguntava per comportaments realitzats per una mateixa persona de manera repetida de manera que van causar por, ansietat o angoixa a la dona entrevistada: trucades telefòniques obscenes, amenaçadores, molestes o silencioses, que a la dona l'hagin seguit o espiat, que l'hagin danyat intencionadament coses seves o li hagin fet propostes inapropiades a internet o a les xarxes socials, per citar-ne alguns exemples.

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el **15,2% (3.095.357) han patit stalking en algun moment de les seves vides**, i el 3,0% (613.917) han patit aquest assetjament en els últims 12 mesos.

- Un 3,7% (759.577) han patit stalking a la infància (abans de complir els 15 anys).

El 47,2% de les dones que han patit stalking (7,2% de les dones de 16 anys o més) refereixen haver patit trucades telefòniques obscenes, amenaçadores, molestes o silencioses, i al 40,6% (6,2% de les de 16 anys o més) els han seguit o espiat, per posar alguns exemples.

El 87,9% de les dones que han patit stalking el van experimentar per part d'un **agressor** home. El 39,9% de les dones que han patit stalking i han contestat a la pregunta sobre el sexe de l'agressor, diuen que l'agressor va ser un amic o conegut home, el 33,6% diuen que va ser un home desconegut i el 21,3% diuen que l'agressor va ser la seva parella actual o exparella masculina. El 6,7% citen com a agressor un company de classe del sexe masculí i el 3,1% diuen que l'agressora va ser una companya de classe.

El 20,1% de les dones que han patit stalking afirmen que va tenir una durada inferior a dues setmanes, el 27,9% diuen que va durar entre 2 setmanes i 3 mesos, el 25,1% entre 3 mesos i un any, i per a un 24,7%, la durada de l'assetjament reiterat va ser superior a l'any.

El 33,2% de les dones que han patit stalking afirmen que tenia lloc almenys una vegada per setmana, i el 26,0% tots o gairebé cada dia. És a dir, **gairebé el 60% de les dones que han patit stalking ho patien amb una freqüència setmanal o diària**.

El 12,1% de les dones que han patit stalking alguna vegada a la vida ho van denunciar a la Policia, a la Guàrdia Civil o al jutjat i el 4,5% van acudir a un servei mèdic o d'atenció psicològica. El percentatge de denúncia a la Policia, Guàrdia Civil o al jutjat, tot i ser baix, és superior al de denúncia per assetjament sexual o per violència sexual fora de la parella.

Més habitual és comptar el stalking a algú de l'entorn: el 43,7% de les dones que han patit el stalking el van parlar amb un amic o amiga, el 32,7% amb un familiar i el 19,4% amb la seva parella o exparella . El 22,8% afirma que no ho va explicar a ningú.

G. VIOLÈNCIA A LA PARELLA O A L'EXPARELLA

1. Prevalences

Del total de dones de 16 anys o més residents a Espanya, el **14,2% (2.905.489 dones)** ha patit **violència física i/o sexual** d'alguna parella, actual o passada, en algun moment de la seva vida. L'**1,8% (374.175 dones)** ha patit violència física i/o sexual d'alguna parella, actual o passada, en **els darrers 12 mesos**.

A la taula següent es mostren les principals prevalences de violència a la parella al llarg de la vida i en els últims 12 mesos.

Resum de prevalences de violència d'alguna parella (actual o passada) al llarg de la vida i en els 12 mesos previs a les entrevistes (%=percentatge)

Al llarg de la vida			Últims 12 mesos	
	% sobre el total de dones residents a Espanya de 16 o més anys	Nombre estimat de dones que pateixen violència	% sobre el total de dones residents a Espanya de 16 anys o més	Nombre estimat de dones que pateixen violència
1. Física	11,0%	2.234.567	1,0	194.478
2. Sexual	8,9%	1.810.948	1,3	269.852
3. Física i/o sexual	14,2%	2.905.489	1,8%	374.175
4.Emocional	23,2%	4.744.106	5,4%	1.101.661
5.Control	27,0%	5.500.704	6,6%	1.355.620
6.Econòmica	11,5%	2.350.684	2,0%	407.793
7.Miedo	13,9%	2.827.243	3,7%	761.844
8.Psicològica (emocional, control, econòmica, por)	31,9%	6.517.062	10,6%	2.164.006
9.Violència total (3+8)	32,4%	6.605.825	10,8%	2.197.691

El 96,9% de les dones que han patit violència física i/o violència sexual d'alguna parella, actual o passada, manifesten haver patit algun tipus de violència psicològica (emocional, control, econòmica o por).

2. Freqüència de la violència

El 25,0% de les dones que han patit **violència física** de la seva **parella actual** afirmen que aquesta violència ha tingut lloc només una vegada davant del **75% que diuen que ha passat més d'una vegada**.

- En el cas de les dones que han patit violència de **parelles passades**, el 17,3% afirmen que només va passar en una ocasió mentre que el **82,5%** afirmen que **va passar més d'una vegada**.

El 10,0% de les dones que han patit **violència sexual** per part de la seva **parella actual** afirmen que aquesta violència ha tingut lloc només una vegada, davant del **86,2%** que diuen que ha passat **més d'una vegada**.

- En el cas de les dones que han patit violència sexual de **parelles passades**, l'11,1% afirmen que només va passar en una ocasió mentre que el **88,8%** afirmen que **va passar més d'una vegada**.

El 14,9% de les dones que han patit **violència psicològica emocional** de la seva **parella actual** afirmen que aquesta violència ha tingut lloc només una vegada davant del **84,3%** que diuen que ha passat **més d'una vegada**.

- En el cas de les dones que han patit violència de **parelles passades**, el 8,2% afirmen que només va passar en una ocasió mentre que el **91,3%** afirmen **que va passar més d'una vegada**.

3. Denúncia

El **21,7% de les dones que han patit violència física, sexual, emocional o han sentit por (VFSEM)³ d'alguna parella, actual o passada, han denunciat⁴** (la mateixa dona o una altra persona o institució) alguna d'aquestes agressions a la policia o al jutjat. Extrapolant el percentatge a la població, s'obté que **1.109.509 dones** de 16 anys o més han denunciat la violència de la parella.

- Si es té en compte exclusivament les que han patit **violència física i/o violència sexual, el percentatge de denúncia és una mica més elevat assolint el 32,1%**.
- **Els percentatges difereixen molt si es diferencia entre la denúncia de la violència a la parella actual i en parelles passades:** el 5,4% de les dones que han patit VFSEM de la parella actual i el 25,0% de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella passada ha denunciat (12,5% i 34,3%, respectivament, per a les que han patit violència física o sexual).

A les dones que no han denunciat elles mateixes, ni a la Policia ni a la Guàrdia Civil ni al Jutjat la VFSEM patida de les seves parelles o exparelles, se'ls pregunta els **motius per no denunciar**. En el cas de les dones que han patit **violència de la parella actual**, el motiu més citat per no denunciar-ho és haver-ho resolt sola (49,1%) o no donar importància a la violència patida (46,4%). En el cas de les dones que han patit **violència de parelles passades**, el motiu més citat per no denunciar-ho és haver-ho resolt sola (53,4%) i haver acabat la relació (31,8%). La manca de recursos econòmics propis és citat pel 2,6% de les dones en el cas de la violència de la parella actual i pel 3,1% en el de parelles passades.

- ❖ Si s'analitza la resposta a aquesta pregunta de les dones que han patit **violència física o sexual** de les seves parelles i que no han denunciat, elles mateixes, ni a la Policia o Guàrdia Civil ni al Jutjat, els motius esgrimits per no denunciar no varien molt pel que fa als citats pels que han patit VFSEM. Per al cas de **violència en la parella actual** el 47,2% esmenten haver-ho resolt elles soles, i el 37,3% considera que el que va passar va tenir molt poca importància. Els percentatges dels que no han denunciat per por l'agressor (10,6%) o per vergonya (11,4%) són una mica més elevats. El 5,4% no van denunciar per no tenir recursos econòmics. En el cas de les dones que han patit **violència física o sexual de parelles passades** el motiu més citat per no denunciar és haver-ho resolt sola (48,5%) i haver acabat la relació (32,1%). Són una mica més elevats que en el cas de les que han patit VFSEM de parelles passades els percentatges dels que diuen no haver denunciat per por a l'agressor (15,6%) o per vergonya (16,6%). El 4,2% no va denunciar per no tenir recursos econòmics.

A les dones amb denúncia (interposada per elles mateixes o per una altra persona o institució), se'ls pregunta per la **reacció de la parella davant de la denúncia**. En el cas de les dones que van denunciar la violència de parelles passades, el 27,3% diuen que com a conseqüència de la denúncia va acabar la relació, el 21,9% esmenten que la parella es va continuar comportant de la mateixa manera, i el 20,6% que el seu comportament va empitjorar.

A les dones que han denunciat la violència (elles mateixes o una altra persona o institució), se'ls pregunta si van retirar⁵ la denúncia. El 21,3% de les dones que van denunciar la violència de parelles passades la van retirar. Entre aquestes dones, el motiu més citat per retirar la denúncia és la por (24,7%) seguit de "és/era el pare dels meus fills/es" (21,9%), "li va prometre que no passaria més" (19,0%), "sentia pena de la seva parella" (19,0%) i "es van separar" (18,1%).

³ A aquest grup de dones se'l derivava al bloc de denúncia i conseqüències, que no es feia a les que han patit violència de control o econòmica. Suposen el 25% de les dones de 16 anys o més (5.108.454 dones)

⁴ Encara que pugui semblar que aquest percentatge és força inferior al de la macroenquesta 2015 (28,6%), és important assenyalar que els percentatges no són comparables perquè a la macroenquesta 2015 no es derivava a aquest mòdul als que havien patit violència emocional. Si es calcula el percentatge de denúncia de les dones que han patit violència física, sexual o por d'alguna parella, aquest assoliria el 28,7%, idèntic al del 2015. Per tant, no hi ha canvis en la taxa de denúncia entre l'edició del 2015 i la del 2019.

⁵ Encara que aquesta terminologia no és correcta des del punt de vista jurídic es va optar per aquesta redacció col·loquial perquè la pregunta fos compresa per les dones entrevistades.

4. Buscar ajuda formal

El **66,9%**⁶ de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella **no han buscat ajuda formal després del que va passar.**

El **27,0%**⁷ de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella, actual o passada, s'han posat en contacte amb algun **servei sanitari** (metge/essa, centre de salut, psicològic/psiquiatria, farmàcia) a causa de la VFSEM que han patit alguna parella, actual o passada, en algun moment de les seves vides. Suposen 1.380.606 dones.

- El 7,2% (367.779) han acudit als **serveis socials**.
- El 28,9% (1.477.723 dones) han buscat ajuda en **serveis sanitaris o socials** a causa de la VFSEM que han patit alguna parella, actual o passada, en algun moment de les seves vides.

El **38,9% (1.989.731 dones)** han denunciat o buscat ajuda formal (serveis socio-sanitaris, serveis legals, ONGs/associacions de dones, casa d'acollida, Església/organització religiosa, telèfon 016) degut a la VFSEM que han patit d'alguna parella. Tenint en compte que s'ha estimat que 5.108.454 dones de 16 anys o més han patit VFSEM d'alguna parella, hi hauria **3.118.723 dones que no han denunciat ni acudit a serveis d'ajuda formal.**

5. Buscar ajuda informal

El 50,7% de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella van explicar els fets a una amiga, el 36,2% a la seva mare, i el 25,4% a la seva germana. **El 22,1% no ha explicat el que ha passat a cap persona del seu entorn.**

A les dones que, havent patit VFSEM d'alguna parella, han explicat els fets a alguna persona del seu entorn se'ls preguntava per la reacció d'aquesta persona. De manera general la **reacció més habitual és aconsellar deixar la relació**, encara que les diferències entre les que han patit violència de la parella actual i de parelles passades són molt importants: per exemple, mentre que entre les que han patit violència de la parella actual els percentatges de familiars que aconsellen deixar la relació oscil·len entre el 24,4% (un altre membre masculí de la parella) i el 57,1% (pare), en el cas dels que han patit la violència de parelles passades els percentatges de suport familiar oscil·len entre el 75,3% (mare) i el 87,5% (un altre membre masculí de la parella).

- ❖ **En el cas de la violència exercida per la parella actual, és relativament freqüent que a la dona l'hagin aconsellat donar una altra oportunitat a la parella amb percentatges que oscil·len entre el 20% i el 30%.** Tot i això, les dones que han patit violència de parelles passades han escoltat el consell relatiu a donar una altra oportunitat a la parella en percentatges molt inferiors (8,4% com a màxim, en el cas de les mares).
- ❖ D'altra banda, és gairebé inexistent el percentatge de dones que van ser recriminades per la seva actitud.
- ❖ Els percentatges de dones que refereixen que la persona de l'entorn va reaccionar amb indiferència són una mica més grans, encara que continuen sent reduïts, sobretot en el cas de la violència exercida per parelles passades.
- ❖ Si s'analitza el que passa per a les dones que han patit violència física o sexual i que van explicar a algú de l'entorn els fets, en el cas de la parella actual augmenta de forma considerable el percentatge dels que aconsellen deixar la relació i disminueix el dels que aconsellen donar una altra oportunitat.

En el cas de les dones que han patit VFSEM de la **parella actual** el percentatge dels que, havent aconsellat deixar la relació, **van oferir suport emocional o material** és molt elevat, superior al 90% en tots els casos. No obstant això, el percentatge dels que **aconsellen denunciar** és força inferior (26,3% de les mares, 35,7% de les germanes, 27,9% de les amigues).

⁶ Dada no directament comparable amb la Macroenquesta 2015. Veure l'epígraf 11.1 de l'estudi per a una explicació més àmplia

⁷ Dades no directament comparables amb la Macroenquesta 2015. Veure l'epígraf 11.1 de l'estudi per a una explicació més àmplia.

- En el cas de les dones que han patit VFSEM de **parelles passades**, el percentatge dels que havent aconsellat deixar la relació **van oferir suport emocional o material** és molt elevat, superior al 94% en tots els casos. Tot i això, el percentatge dels que **aconsellen denunciar** és inferior (amb percentatges que oscil·len entre 38,7% en el cas de les mares i el 68,8% de les veïnes o companyes de treball).

6. Sortida de la violència

A les dones que han patit VFSEM d'alguna parella passada se'ls preguntava si **van acabar la relació com a conseqüència dels episodis de violència**. El **77,4%**⁸ responen de manera afirmativa. Entre les dones que han patit violència física i/o sexual el percentatge és lleugerament més gran (82,8%).

Denunciar la violència, buscar ajuda a algun servei formal (metge, advocat, serveis socials, etc.) **o parlar del que ha passat amb algú de l'entorn** (mare, amiga, pare, etc.), **incrementen en tots els casos les possibilitats d'acabar amb la relació violenta**. Si es mira globalment les dones que han buscat ajuda amb almenys una de les tres opcions i es compara amb les que no ho han fet, s'observa que mentre que **el 81,9% de les dones que han denunciat o buscat ajuda formal o informal a causa de la violència de parelles passades, van trencar la relació a causa de la violència, el percentatge baixa fins al 49,6% entre les quals ni van denunciar ni van buscar ajuda formal o informal**. Encara que en termes estrictes no es pot parlar de relació de causalitat⁹ sí que sembla que qualsevol **tipus d'actuació en el sentit de compartir els fets repercuteix positivament en la sortida de la violència. Per això és important difondre informació sobre recursos disponibles i fer bones campanyes de sensibilització**.

7. Conseqüències de la violència en la parella

El **46,6%** de les dones que han patit violència física i/o violència sexual d'alguna parella, actual o passada, en algun moment de la seva vida (1.353.938 dones), han patit **lesions** com a conseqüència d'aquesta violència i el 3,8% (109.841 dones) en els darrers 12 mesos.

El **70%** de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella afirmen que els episodis de violència els han produït alguna **conseqüència psicològica**.

- ❖ El 37,5% esmenten haver patit ansietat i el 33,9% depressió. Entre les que han patit violència física o sexual, el 47,3% han patit ansietat i el 45,4%, depressió.

Una de cada quatre (24,4%) dones que han patit VFSEM d'una parella o exparella i **una de cada tres** (33,0%) dones que han patit **violència física o sexual** d'alguna parella o exparella, han consumit alguna substància (**medicaments, alcohol o drogues**) per afrontar els fets.

El **17,5%** de les dones amb discapacitat que han patit VFSEM d'alguna parella o exparella diuen que la seva **discapacitat és conseqüència de la violència de les parelles**. Aquest percentatge puja al 23,4% en el cas de les dones amb discapacitat que han patit violència física o sexual.

La violència de gènere té conseqüències en la salut de les dones afectades que perduren en el temps i això fa que assisteixin amb més freqüència diversos serveis d'atenció sanitària, encara que els episodis de violència a la parella hagin succeït en el passat. Així, per exemple, el 41,9% de les dones que han patit violència física o sexual al llarg de la vida d'alguna parella i el 36,6% de les que han patit qualsevol tipus de violència en la parella al llarg de la vida afirmen haver utilitzat algun servei d'urgències per algun problema o malaltia seu en els 12 mesos previs a les entrevistes, davant del 25,8% de les que mai han patit violència en la parella. De la mateixa manera, el 20,9% de les dones que han patit violència física o sexual al llarg de la vida d'alguna parella i el 17,5% de les que han patit qualsevol mena de violència a la parella al llarg de la vida han visitat per a elles mateixes un/a psicòleg/òloga, psicoterapeuta o psiquiatre en els 12 mesos previs a les entrevistes, davant del 7,1% de les que mai han patit violència en la parella. El 37,6% de les dones que han patit violència física o sexual al llarg de la vida d'alguna parella i el 36,0% de les que han patit qualsevol tipus de violència a la parella al llarg de la vida diuen haver-se'n vist obligades, en els 12 mesos previs a les entrevistes, a quedar-se algun dia al llit per motius de salut davant del 23,8% de les que mai han patit violència en la parella.

⁸ Aquest percentatge no és directament comparable amb el de la macroenquesta 2015. Veure l'epígraf 14.1 de l'estudi per a una explicació més detallada.

⁹ En el sentit que no es pot saber què passa primer: la ruptura de la relació o buscar ajuda

Mentre que el **4,7%**¹⁰ de les dones de 16 anys o més que mai han patit violència en la parella han tingut **pensaments de suïcidi** alguna vegada a la seva vida, el percentatge ascendeix al 18,5% entre les dones que han patit algun tipus de violència de la parella al llarg de les seves vides, i arriba al 25,5% de les dones que han patit **violència física o sexual d'alguna parella** al llarg de les seves vides (és a dir, tenen **5 vegades més risc** de tenir pensaments de suïcidi que les dones que mai han patit violència de la parella).

8. Menors afectats per la violència a la parella

La violència de gènere no afecta únicament la dona, sinó que també té repercussions importants sobre els seus fills i filles, o sobre altres menors que visquin a casa.

El **89,6%** de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella, que tenien fills en el moment en què es van produir els episodis de violència i que responen que els fills van presenciar o escoltar la violència contra la mare, diu que els **fills eren menors quan van succeir els episodis de violència**.

El **51,7%** de les dones que han patit VFSEM d'alguna parella, que tenien fills en el moment en què es van produir els episodis de violència, que responen que els fills van presenciar o escoltar la violència contra la mare, i que diuen que els fills eren menors quan van succeir els episodis de violència, afirma que els **fills i filles van patir ells mateixos violència a mans de la parella violenta**.

1.678.959 menors viuen a llars on la dona està patint actualment algun tipus de violència

(física, sexual, control, emocional, econòmica o por) **a la parella**.

- ❖ 265.860 menors viuen a llars en què la dona entrevistada està patint actualment violència física o sexual a la parella.

H. DONES ESPECIALMENT VULNERABLES A LA VIOLÈNCIA

1. Dones amb discapacitat acreditada igual o superior al 33%

Les dones amb discapacitat acreditada han patit violència **sexual fora de la parella** al llarg de les seves vides a **més proporció (10,3%)** que les dones sense discapacitat acreditada (**6,2%**).

La prevalença de la **violència en la parella** al llarg de la vida entre les dones amb discapacitat acreditada és més **gran** que entre les dones sense discapacitat acreditada en tots els casos. Així, per exemple, el 20,7% de les dones amb discapacitat acreditada han patit violència física o sexual d'alguna parella davant del 13,8% de les dones sense discapacitat acreditada.

Les dones amb discapacitat acreditada **denuncien** la VFSEM de la parella **més (30,8%)** que les dones sense discapacitat (**20,9%**). Aquest resultat mostra que, **encara que en general les dones amb discapacitat acreditada tenen més prevalences de violència en la parella que les dones sense discapacitat, també denuncien més aquesta violència**.

- ❖ Passa el mateix al buscar d'ajuda formal: el **50,5% de les dones amb discapacitat han buscat ajuda formal** (mèdica, psicològica, han acudit a serveis socials, etc.) com a conseqüència de la VFSEM d'alguna de les seves parelles **davant del 31,1%** de les dones sense discapacitat acreditades que han patit VFSEM.

2. Dones joves de 16 a 24 anys

Les dones joves han patit **violència sexual fora de la parella** al llarg de les seves vides en **més proporció (11,0%)** que les dones de 25 anys o més (**6,0%**).

¹⁰ Aquest percentatge és de només el 2,9% entre les dones que mai han patit cap tipus de violència per les quals es pregunta a l'enquesta, percentatge que revela amb més claredat l'impacte de la violència en la salut de les dones.

Les dones joves que han patit violència sexual fora de la parella **han explicat els fets a persones de l'entorn més** (84,8%) que les dones de 25 anys o més (70,1%). Les diferències sorgeixen principalment perquè les dones joves han parlat de la violència sexual patida amb amigues (68,1%) o amics (31,1%) en major mesura que les dones de 25 anys o més (33,8% i 12,1%, respectivament).

El 89,2% de les dones de 16 a 24 anys han denunciat, buscat ajuda formal o parlat de la violència sexual fora de la parella amb persones de l'entorn davant del 72,6% de les dones de 25 anys o més.

La prevalença de l'assetjament sexual entre les dones de 16 a 24 anys és **molt superior** al de les dones de 25 anys o més: el **60,5%** ho han patit alguna vegada i el 34,7% abans de complir els 15 anys de edat davant del **38,0%** i el 16,6% respectivament de les dones de 25 anys o més.

La prevalença del stalking o assetjament reiterat entre les dones de 16 a 24 anys és **superior** al de les dones de 25 anys o més: el **26,2%** ho han patit alguna vegada i el 13,0% abans de complir els 15 anys d'edat davant del **13,9%** i del 2,6% respectivament de les dones de 25 anys o més.

3. Dones de 65 anys o més

Les dones de 65 anys o més mostren prevalences de violència en la parella inferiors a les dels que tenen entre 16 i 64 anys.

- ❖ La menor prevalença de la violència entre les dones grans s'explica per una incidència menor de la violència de parelles passades. En canvi, si s'observa el que passa a la parella actual, les dones grans mostren prevalences de violència més altes que les dones que tenen menys de 65 anys.

Les dones de 65 anys o més han acudit a serveis d'ajuda formal com a conseqüència de la VFSEM de parelles passades en menor mesura (25,1%) que les dones de 16 a 64 anys (37,3%). Les diferències es deuen principalment a una menor assistència de les dones de 65 anys o més a serveis d'atenció psicològica o psiquiàtrica.

Les dones grans han explicat a persones del seu entorn la violència patida en menor mesura que la resta de dones: el 54,5% de les dones de 65 anys o més han explicat a persones del seu entorn la VFSEM d'alguna de les seves parelles davant al 81,3% de les dones de 16 a 64 anys que han patit VFSEM.

- ❖ Aquest resultat mostra que **les dones grans amaguen la violència viscuda en força major mesura que la resta de dones**, amb totes les implicacions que això comporta.

Les dones de 65 anys o més han trencat la relació amb una parella passada com a conseqüència dels episodis de violència en molt menor mesura (49,9%) que les dones de 16 a 64 anys (81,4%). No obstant això, citen més com a motiu per a la fi de la relació violenta la mort de la parella (65+: 13,3%, 16-64: 0,7%).

Les dones majors han patit violència sexual fora de la parella al llarg de la vida en menor proporció (2,8%) que les dones de 16 a 64 anys (7,7%).

- ❖ Les dones majors que han patit violència sexual fora de la parella han explicat els fets a persones de l'entorn en menor mesura (52,2%) que les dones de 16 a 64 anys (75,2%).

4. Dones nascudes a l'estranger

La incidència de la violència a la parella és superior entre les dones nascudes a l'estranger que entre les nascudes a Espanya.

- ❖ Han denunciat la VFSEM de la parella més (28,6%) que les nascudes a Espanya (20,0%).

Les dones nascudes a l'estranger han patit violència sexual fora de la parella al llarg de la vida en una proporció lleugerament superior (9,8%) que les dones nascudes a Espanya (6,0%).

- ❖ **El 5,2% de les dones nascudes a l'estranger han estat violades per una persona diferent de la seva parella o exparella davant de l'1,8% de les dones nascudes a Espanya.**

Les dones nascudes a l'estranger citen més que les nascudes a Espanya haver patit violència sexual de familiars homes (37,5% vs. 17,6%) i en menor mesura de homes desconeguts (27,4% vs. 42,0%).

El 28,9% de les dones que han nascut a un altre país i han patit violència sexual afirmen que la violència sexual va tenir lloc exclusivament a Espanya, un 60,2% diuen que va passar a l'estranger i un 10,9% que va tenir lloc tant a Espanya com a l'estranger. Per contra, el 97% de les dones que han nascut a Espanya i han patit violència sexual afirmen que aquesta va tenir lloc exclusivament a Espanya.

5. Dones que viuen a municipis petits

En general, les diferències segons la grandària de municipi són petites.

Com més gran és la mida del municipi de residència més gran és el percentatge de dones que han verbalitzat la violència patida de les seves parelles o exparelles a través de la denúncia, buscant ajuda formal o informal: 66,9% de les que viuen en municipis de fins a 2.000 habitants, 78,5% dels que viuen en municipis d'entre 2.001 i 10.000 habitants, i 83,3% de les dones que viuen a municipis de més de 10.000 habitants.

La prevalença de l'assetjament sexual entre les dones que viuen en municipis petits és menor que la de les que viuen en municipis més grans: el 33,4% de les que viuen en municipis de 2.000 habitants o menys ho han patit alguna vegada, el 10,8% en els darrers 4 anys, el 7,2% en els últims 12 mesos i el 16,2% abans de complir els 15 anys, davant del 36,4%, 16,4%, 9,1% i 16,3% respectivament de les dones que viuen en municipis d'entre 2.001 i 10.000 habitants, i al 41,6%, 19,0%, 10,5% i 19,1% respectivament de les dones que viuen en municipis de més de 10.000 habitants.

Estudi complet disponible per a descarregar en:

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/macroencuesta2015/Macroencuesta2019/home.htm>